

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

V Y D Á V Á F A R N O S T S V . V Á C L A V A V L E T O H R A D Ě

Ročník XXIV.

Březen 2015

číslo 3

Jaro

Zas šumí háj i voda příliš tenká,
aby unesla led...

Zas tráva, vykasaná po kolénka,
dupla si, víří vpřed.

Zas děti zvětšovací mchem mžení
poskakují si vstříc
jako kávová zrnka při pražení,
ba o maličko víc.

A touha v tobě, dálkou zvaná,
zří každou zdejší lež.
Jak nádraží je přečáraná
i dlaň tvá... Zůstaneš?

Vladimír Holan

Úvodem

Velikonoce jsou pro židy a křesťany svátky milosrdenství a svobody lidu božího. Abychom je mohli slavit, připravujeme se nejen smířením s druhými i s Bohem, ale srovnáváme si spolu myšlení. Jak? My podle Toho, kterého stále někde křížujeme v jeho bratrích. Navštíví o Velikonocích ruský car, vydávající se za zachránce světové kultury, pravoslavný chrám, aby se zase jen pokřičoval? Dál nechává vraždit své kritiky a dál vězni ukrajinskou důstojnici Nadiju Savčenkovou unesenou z Ukrajiny do Moskvy. N.S. drží od poloviny prince hladovku na protest proti lživému nařčení. Zemřít může každým dnem. /v

NEK (1)

Dodnes se neumíme zbavit starověké zá-
těže slova „obět“: něco za něco. Láska tak
přece nepočítá! Domnívám se proto, že by
nám (všem) velice prospělo, osvobodit se na
dlouhou dobu od slova „obět“. Ono se to dá
pochopitelněji vyjádřit termínem „sebedar-
ování“. (Také to plně nahrazuje devalvované
slovo „láska“). Hned vidíme, že sebedarová-
ní se „nepřinášá“ ani není „přineseno“, ale že
to někdo umí. Někdy při tom teče krev a to
je znamení VRCHOLNÉHO úkonu lásky.
V okamžiku Kristovy smrti na kříži krev vy-
tekla, utrpení pominulo, ale to podstatné zů-
stalo: jeho sebedarování. Od té doby není člo-
věk Ježíš jiný než vrcholně konající, vrcholně
se darující. A protože Kristus je Bůh, je to
i zvěst sebedarování Otcova: nečiním nic leč
co činí můj Otec. Já a Otec jedno jsme! (Jan
14,10). Bůh se tedy dává člověku maximálně
– takový je jeho vztah k nám. Toto sebedar-
ování Boha je naše oslavení, naše povýšení,
naše zbožštění... Od chvíle smrti na kříži
není Ježíš Kristus jiný než vrcholně konající
= zcela se darující. To je ono jediné spojení
eucharistie s Kalvárií.

Co vy na to?

Jan Rybář

Vzemi Midjan žil Mojžíš klidným živo-
tem pastýřů.

Jednoho dne viděl, jak se jeden beran oddělil
od stáda; šel za ním a našel ho, jak pije z po-
toka. „Nevěděl jsem, že máš žízeň“, řekl mu
Mojžíš jemně. „Musíš být unaven po takovém
běhu, nemáš už sílu se vrátit“, a vzal ho na ra-
mena a donesl ke stádu.

A Bůh řekl Mojžíšovi: „Protože máš takový
soucit se stádem, které patří nějakému smr-
telníkovi, svěřím ti stádo, které patří mně,
národ izraelský.“

Jakýsi nevěřící navštívil rabi Akivu, aby ho
zasměšnil. „Kdo stvořil svět?“ zeptal se jej.
„Bůh, pochválen buď“, odpověděl moudrý.
„Opravdu? Dokaž to.“

„Budiž. Půjď zítra.“

Nevěřící tedy přišel nazítří znovu.

„Co to máš na sobě?“ zeptal se moudrý?

„Divná otázka“, řekl nevěřící. „Mám na so-
bě šaty.“

„Opravdu? A kdo je ušil?“

„Krejčí.“

„Dokaž to“, řekl rabi Akiva.

Nevěřící se však rozhněval: „Cože, ty nevíš, že
šaty, které nosíme, šije krejčí?“

Načež opáčil moudrý: „A ty zase nevíš, že
svět, v němž žijeme, stvořil Bůh?“

Nevěřící odešel.

Žáci rabi Akivy, kteří byli přítomni oběma
rozmlouvám, se divili, nezdálo se jim, že by to
nějak souviselo.

Moudrý jim vysvětlil: „Vězte, děti moje, že tak
jako dům svědčí o staviteli a šaty o krejčím a
dveře o tesaři, stejně tak i svět je a bude svě-
dectvím o Bohu; stačí si ho prohlédnout, aby-
chom pochopili, že potvrzuje svého Tvůrce.“

V židovském velikonočním vyprávění se mluví o čtyřech různých synech, kteří se ptají každý po svém na smysl Velikonoc: moudrý, zlý, prostoduchý a ten, který se už ani neumí ptát.

Moudrý se ptá na různá přikázání. Tomu je třeba vysvětlit všechna přikázání o velikonoční večeři - pesachu.

Zlý se od slavnostně stolující obce distancuje a ptá se, proč se utrácí tolik peněz. Někdo by mu měl vyrazit zuby a říci: "Lidé jako ty by neměli být spaseni."

Prostoduchý se ptá jen na to, co se tu slaví. Mělo by se mu dostat odpovědi, že se děkuje Bohu za záchranu.

Poslední se ptát neumí, takže se neptá na nic. Měla by se mu vštěpovat různá vyprávění od začátku do konce.

Vedle těchto čtyř synů se často zmiňuje ještě pátý - nepřítomný.

Čtyři synové bývají přirovnáváni ke čtyřem generacím. Moudrý symbolizuje Židy na

konci 19. a na začátku 20. století, když dodržovali židovské tradice. S počátkem asimilace nastupuje generace zlého, který se ptá, k čemu jsou náboženské rituály vlastně dobré. Děti tak přestávají základům náboženství rozumět

a jako generace prostoduchých se jen ptají, co vlastně to náboženství je. Jejich potomci už praktikování náboženství vůbec nezažili, a nejsou proto schopni se na něco zeptat.

Mark Stern, *Svátky v životě židů.*

NAŠIMI NEPŘÁTELI JSME MY SAMI

Kázání Prof. Petra Pithy, při ekumenické bohoslužbě za popravené, umučené a zemřelé politické vězně v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha 1. března 2015

Lidé, lidé,

dovoluji si vás oslovit tímto nejvyšším možným titulem, protože člověk je obrazem Boha a je ozdoben výsostnými znaky: rozumem, svědomím a zodpovědností.

Sešli jsme se tu, abychom vzpomenuli oběti válek a totalitních režimů, zejména toho, který je nám historicky nejbližší. Dnešní pietní slavnost dostala jméno *Mene Tekel*. Tato tajemná slova se objevila na zdi paláce Nabukadnesorova syna, když hodoval a zneuctil posvátné nádoby odcizené z Jeruzalémského chrámu. Oznámila pád jeho říše, protože se nepoučil z příběhu vlastního otce.

Jsme přítomni na místě, které je symbolem našich národních dějin. Je to chrám, který po staletí vznikl podle přesně stanoveného řádu a stal se ztělesněním ideálu, který vedl naše otce a dědy. Sama o sobě tato katedrála oním ideálem není, protože ten stojí vysoko nad ní směrem označeným odvážně vzpřímenými věžemi. Odtud k lidem promluvil Bůh. Slyšeli jsme jeho slova platná pro Izraelity v zajetí stejně jako pro stavitele tohoto chrámu. Jsou bolestně platná i dnes. Odtud k nám poslal svého Syna, Ježíše Krista, aby nám ukázal, kdo jsme. Že jsme lidé, jen lidé spěchající ke smrti. Ale také, aby nám zvěstoval, že ideálem člověka je být obrazem Boha. Podobat se Kristu. To je pravda života, celý jeho smysl - jít k tomuto ideálu.

Pokaždé tu někdo mluví. Dnes ten úkol připadl mně. Je mi úzko, protože mluvím před Vševedoucím, a uvědomuji si, že nestojím před vámi, ale před těmi, kdo pro tento ideál, pro pravdu života, byli schopni svůj pozemský život nasadit. Dělat to pro sebe by nedávalo smysl. Život se pokládá za druhé. Ti, na

něž tu myslíme, to udělali kvůli nám. Je mi určeno promluvit. Zde jsem, abych konal, co mám konat.

Více než vzpomínat, je třeba se poučit. Ti, o nichž přemýšlíme, zemřeli především proto, že si lidé včas nepřipustili, že jsou ohroženi. Je třeba se poučit, neboť jsme opět ohroženi a opět si to nechceme přiznat. Říkáme: Žijeme v míru, přítom se bojuje, útočí a zabíjí. Ve své hlouposti a pyšle poučujeme celý svět. Říkáme: Náboženské války jsou středověký nesmysl. Očekáváme, že všichni odhodí svého Boha, protože my jsme to udělali. Ale oni to neudělají, protože na nás vidí, kam to vede - naše kultura se rozpadá a vymíráme. Říkáme, že s nimi musíme vést dialog, ale oni nás nebudou poslouchat, protože chtějí mluvit o náboženství a my žádné nemáme, protože jsme nekonečně liberální. Říkáme, že si máme jeden druhého vážit, ale oni si nás vážit nemohou, protože oni jsou schopni pro svou pravdu položit život, ale my budeme ustupovat a podle jejich diktátu zakročíme proti každému, kdo se přizná ke znamení Kristova kříže. Říkají nám, že nejsme tolerantní, a mají pravdu, protože nejsme tolerantní ani k sobě navzájem. A nedejme se mýlit, naši politici se vůbec nezajímají o Islám, ale o petrolej a prodej obnošených zbraní. My jim to nemůžeme vytknout, neboť je sice máme za krátkozraké hlupáky, ale nesmíme to přiznat, protože jsme je zvolili. Navíc cítíme, že to jsou ti nejhodnější z nás, protože na slovo poslouchají jiné, kteří jim, sami bez tváře, odněkud nařizují. Tušíme, že odněkud, kde se hraje ruleta s fiktivními penězi, které ovšem někdy musí být podloženy naší prací, popřípadě životy.

Usilujeme o mír na Ukrajině, ale sami jsme připustili, aby byl ohrožen, a spěcháme se přizívat, protože nepřiznáme, že nejde ani o Ukrajince, ani o Rusy, ale opět o peníze a rovnováhu bank, které se rozkymácely jako loď, když se zvednou vlny. Říkáme: musíme být silní, abychom uhájili mír, ale k čemu nám

budou zbraně, když nemáme muže, kteří by je zvedli. Proč by to dělali, když nemají ideál? Ideál, za který by někdo byl ochoten zemřít. Jsme věru ubozí a směšní. Vzali jsme své oblasti vazebnost kultury a naše katedrály se hroubí a společenství lidí se mění v hromadu rozhádaných sobců. Ztratili jsme hodnotu a míru člověka, neboť je zcela logické, že když odhodíme své křesťanství a zbavíme se Boha, zbavíme se i člověka, protože přestaneme vědět, jak má vypadat. Jak si nás muslimové mohou vážit, když oni mají Boha a my žádného nemáme. A proč by se měli u nás chovat slušně a jednat s námi lidsky, když vidí, jak se chováme my k sobě navzájem. Hovoříme o míru, chceme ho bránit, ale sami ho nemáme. Ani v sobě, ani mezi sebou. Chceme zachránit spravedlnost, ale jen množíme zákazy. Jenže spravedlnost ani mír nikdo nezavede, protože vyrůstají ze slušnosti.

Vím, co teď nastane, co uslyším. Má slova narazí na zeď sobecké spokojenosti, která je jako křivé zrcadlo. Všechno překroučí. Kdybych řekl jakoukoli moudrost, ozvěnou se ke mně vrátí fráze prázdnější než žvást opilce. I kdybych přinesl přímo z fronty usmrčené dítě, ozve se jen lživý nárek představitelů elit, a to takový, jaký si bude přát ke všemu lhostejný dav, který je má znovu postavit do čela. Nikdo se nezvedne, aby se šel pokusit zachránit sourozence či matku toho dítěte. Ozvou se proti mně hlasy: Na co si hraješ? Nečárej čerty na zed!..., až zazní protest: Ten blázen nakonec způsobí válku - umlčte ho! Ale já se hrozím toho, co si připravujeme a přivodíme. Našimi nepřáteli nejsou ani Arabové ani Ukrajinci ani Rusové a vůbec nikdo. Stačíme si sami, protože si nevážíme zákona života, zapomněli jsme, že život je láska a láska je obět. Život bez nich nedává smysl. A to je, na co můžeme zahynout. Neměli bychom žádné nepřátele, kdybychom byli jako tato katedrála, poutání k sobě pevným řádem, a byli bychom váženi a ctěni jako tvůrci. Jenže my nic nevytváříme,

protože za sebe necháváme jedny pracovat a druhé myslet. Podle pokynů shora jen posunujeme dílo těch zdola. Nemáme proč žít. Jsme tu zbyteční. Kdybychom takoví nebyli a byli platnými lidmi, neodvážili by se nás nepřátelé ohrozit, protože bychom byli pevnější, než oni. Naší cestou je návrat k rozumu a jeho zkáznění a důsledné, věrohodné, hluboce žité křesťanství.

Nemohu mlčet. Byl jsem vyzván, abych promluvil před Bohem a mrtvými předky, a to ve chvíli, kdy se nás cizinci s úsměskem ptají: Co vy jste vlastně zač? Nemohu mluvit za druhé, ale odpovím za sebe, byť se chvěji:

Vyznávám, že jsem běloch, uznávám odlišnost lidských ras, a tudíž lidskou důstojnost všech, ale odmítám zčernat či zežloutnout a změnit proporcí a barvu svých očí.

POSLUŠNOST – PRVNÍ CTNOST (nejen jezuitská)

Lidské pozornosti nemůže uniknout, že církev je nerovné společenství, ve kterém jsou jedni povoláni k vládnutí a jiní k poslušnosti.

Řehoř XVI. (1831 – 1846)

Historicko-empirická analýza dochází k závěru, že všechny instituce, ať jsou jakkoliv staré, jakéhokoliv druhu a velikosti, tíhnou k zabezpečování své existence vytvářením soustav pravidel – někdy dokonce stanovených v rozporu se zdravým rozumem – a odstupňované hierarchie, bdící nad jejich dodržováním. K nejvýznamnějším úkolům pak patří pečlivý výběr a pozorná formace nových členů hierarchie. I do nejlepších výchozích záměrů se přitom vloudují mocenské zájmy, které neslouží zcela snaze uspořádat svět a lidskou společnost v souladu s životními potřebami planety a všeobecnými lidskými právy, kterými se přitom dnes mnozí ohánějí.

Lze říci, že v době před osvícenstvím spočíval společenský pořádek v naší části světa na indoktrinaci, drezúře a na kázeňských sankcích za vybočení z tohoto pořádku; tyto sankce mohly být (a často byly) hrůzné. Novověkem začínají snahy o demokratický styl společenské organizace s jeho odvážnou iniciativou občanských práv, bohužel se ale doposud nepodařilo zcela jím nahradit předchozí pořádky s vynucovanou poslušností vůči vrchnosti a dodnes například v církvi existují postihy kritiků, třebaže už ani zdaleka tak tvrdé, jako ještě před sto lety. V poslední době se ale znovu množí útoky proti snahám o otevřenost, vytváření veřejného mínění a kritiky s odůvodněním, že spojení motivace s osobní odpovědností se projevilo jako příliš nespolehlivé. Když k tomu připočteme dnešní možnosti elektronicky všestranného „dohledu“ nad každým a nade vším, ocitáme se znovu tváří v tvář institucím, které znovu úspěšně odmítají otevřenost a nadále se organizují feudálně. Naděje na vytvoření otevřené společnosti, nespočívající na poslušnosti, ale na odpovědnosti, přesto zůstává živá.

Novověké osvícenecké století proběhlo ve

Jsem muž, který může zplodit, ale nemůže porodit dítě, a proto trvám na spořádané, trvající rodině, neboť je to základ společnosti a záruka výchovy. Trvám na tom, že muž a žena jsou odlišní ve stavbě těla i biologické funkci, že žena je slabší a vzácnější než muž, který ji má chránit, milovat a vážit si jí.

Jsem zatím zdravý a budu pomáhat nemocným, ale odmítnu fňukání slabochů, kteří se na nemoc jen vymlouvají.

Jsem zároveň bohatý i chudý. Svůj chléb si dosud vydělávám a mám ho dost, abych se podělil, ale odmítám živit lenochy. Mám mnohem méně než skutečně majetní, nezavídím jim a radoval bych se, kdyby svůj majetek užívali rozumně.

Jsem Evropan, protože jsem Čech. Narodil jsem se českým rodičům, vyrostl v české zemi

znamení slavného ideálu Francouzské revoluce „volnost, rovnost, bratrství“; cílem byl spravedlivý svět, vystavěný na tomto základě, ale historická skutečnost ukázala s drastickou zřetelností, že tento cíl zůstává bohužel nadále předmětem boje a že retrogradace do starých „pořádků“ zůstává trvalou hrozbou. Katolická církev se svou mnohastoletou instituční zkušeností patří k těm, které novou moderní společnost nevívaly (boj proti modernizmu!) a ve kterých **poslušnost v předmoderní podobě** považují mnozí její vysoko postavení představitelé dodnes za nedotknutelnou. Jsou přesvědčeni – jak bylo řečeno výše – že vše ostatní vede k chaosu a ztrátě úcty k důležitým hodnotám, které církev vypěstovala a které svým postojem „chrání před útoky novátorů“.

Místem nejzřetelnějšího uplatňování takové poslušnosti v katolické církvi jsou řehole. Ty se řídí pravidly, vycházejícími z evangelijních rad Nového Zákona a vznikaly od poloviny 6. století. První je z nich odvodil tehdy pro své společníky sv. Benedikt. Od té doby vznikala po různých obměnách další pravidla, jejichž základem je 1) společný život, 2) celibát, 3) chudoba a 4) poslušnost vůči představeným. Jezuitský řád dostal od svého zakladatele Ignáce z Loyoly do vínku – navíc – ještě zvláštní slib poslušnosti vůči papeži; ale i uvnitř řádu, tedy uvnitř Tovaryšstva Ježíšova, je na řeholní poslušnost kladen velký důraz. Konstituce řádu tak obsahují proslulý požadavek poslušnosti *perinde ac si cadaver essent* (Const II 523), tedy poslušnost bez protestu podobně jako mrtvola, (která ani protestovat nemůže). Dnešní přemýšlivý člověk má na paměti dvě hrůzné totality 20. století a také pokusy o účtování s nimi. Je příznačné, že všichni ti, kdo se dali do jejich služeb, se později hájili právě svou *prostou poslušností ve vztahu k existujícím zákonům!* Šlo o poslušnost vůči státním zákonům, diktovaným politickými zločinci, což je jistě něco jiného než poslušnost církevní, kterou na sebe bere člověk z vlastního rozhodnutí a se zcela jiným výhledem na další život. Církevní představené nelze podezřívát ze zločineckých choutek! Bezpodmínečná poslušnost se ale člověku s nedávnou totalitní zkušeností přesto spon-

a beru vážně bídu i slávu svého národa. Odmítám se rozplynout v bezduché uniformitě konzumní multikultury.

Jsem křesťan, uctívám lidem jiného náboženství či názoru, a vím s určitostí, že se jimi budou řídit v celém svém jednání. Ale hlásím se pevně ke svému křesťanskému Bohu a řádu, který stanovil, protože je moudrý, spravedlivý a k lidem soucitný.

Jsem člověk, vděčný za své lidství a hrdý na svou tvář.

Jsem člověk, jmenuji se Petr Pítha a nejsem nějaké 361106/038 rodné číslo ani 37-22/015 identifikační číslo oprávnění, ani PIN ani VIPN ani jakékoli jiné číslo. Jsem člověk, protože mám svědomí a nesu zodpovědnost. Jsem člověk a jako člověk chci také zemřít. Amen.

tánně a obecně jeví jako přehnaná a přímo nemravná, protože vyvážaná z kontroly osobním svědomím.

Tato kontrola není v církvi ničím novým: už *Andělský učitel* sv. Tomáš Akvinský hájil hlas svědomí jako nejvyšší kritérium mravnosti a také Prof. Josef Ratzinger, budoucí papež Benedikt XVI., je autorem následujících slov, napsaných v roce 1968 v komentáři k Pastorační konstituci *Gaudium et Spes* 2. Vatikánského koncilu: *Vlastní osobní svědomí je nadřazeno i nejvyšší závazné církevní autoritě, tedy papeži, a v krajním případě mu tedy musí být dána přednost i před ní.*

(*LThK*, 2. vydání 1968, 3. svazek, str. 328)

Požadavek bezvýhradné poslušnosti bez odvolání na osobní svědomí se v naší církvi projevoval výslovně skutečně nejčastěji jako součást pravidel řeholních společností. Byl to často požadavek pochopitelný jen v dobových souvislostech nastupující Reformace. Od Jana Husa až ke Kalvínovi se reformátoři proti kritizované církevní autoritě odvolávali právě na své svědomí a v souladu s ním takto koncipovanou poslušnost vůči církevní autoritě rezolutně odmítali. Ignác z Loyoly, zakladatel jezuitů, sepisoval svá řeholní pravidla v době šíření reformačních idejí. Jeho pojetí poslušnosti nutno chápat jako vzdor proti postojí reformátorů, odmítajících poslušnost nejvyšší církevní autoritě ve stejné snaze o církevní reformu. Ignác ji ale jako nejlépe proveditelnou viděl nikoliv ve vzdoru vůči (tehdy velmi zdiskreditovanému) papežství/trojppapežství, ale ve spolupráci s ním(!).

... Z tohoto důvodu mnozí mluví o *Tovaryšstvu Ježíšovu* jako o *protireformačním řádu*: Ignác vsadil na bezpodmínečnou poslušnost vůči církevní autoritě v době, kdy mnozí ji odmítali jako hlavní překážku nápravy zlořádů v církvi; jeho rozhodnutí nemá pochopitelně váhu Božího slova, a při vši úctě k němu a k jeho dílu si nemůže nárokovat ani nadčasovou platnost. Řada několik staletí existujících řeholních společností prošla reformou, ať už z vlastního nebo církevně institučního popudu, a jezuité takový zlom prožili rovnou jako zrušení svého řádu na konci 18. století.

Poslušnost má mnoho podob

Zcela obecně můžeme říci, že *Poslušnost je*

TIMOTHY SNYDER, profesor historie na Yaleově univerzitě, přednášel 27. ledna v napěchované velké aule pražské filozofické fakulty. Na úvod řekl:

„Čtvrtstoletí po revolucích roku 1989, čtvrtstoletí po konci Sovětského svazu vidíme, že občanská společnost není automatická věc. Pokud si někdo myslel, že dějiny v roce 1989 skončily, že liberalismus a demokracie jsou samohybné síly, také měl mezitím dost času tento názor přehodnotit.“

(Videozáznam přednášky je dostupný na stránce Člověka v tísni (www.clovekvitnsi.cz) či na YouTube.)

Na mnohé otázky z publika se kvůli časové tísni nedostalo, během cesty v taxiku na letiště vznikl následující rozhovor.

Před rokem jste napsal: Ukrajina nemá budoucnost bez Evropy a zároveň Evropa nemá budoucnost bez Ukrajiny. Jak jste to myslel?

Co se děje na Ukrajině, je pro Evropskou unii test. Ruské angažmá na Ukrajině není jen

K obnově Tovaryšstva v roce 1814 došlo vlastně nečekaně a za zcela jiných podmínek, než za kterých Tovaryšstvo bylo v r. 1773 zrušeno. K žádné „koretuře“ jeho stanov v roce 1814, kdy bylo obnoveno, sice nedošlo, ale v souladu s běžnou církevní praxí některá z původních ustanovení prostě už nejsou uplatňována. „U jezuitů“ k nim patří poslušnost *ad cadaverem*.

Dnes se v církvi a také vně církve hodně mluví o vztahu obecných „nadčasových“ pravidel ke konkrétním skutečnostem, na které se tato pravidla (zákony) v našem životě vztahují. Patří sem snad i požadavek papeže Františka obracet se na lidi okolo nás nejdříve v duchu milosrdné lásky a teprve v dalším mluvit o obecných zásadách života v církvi podle evangelia: úvahy o obecných, na určitý ideál zaměřených pravidel si dnes více, než doposud všímají konkrétních, pragmatických okolností, za kterých byla tato pravidla formulována a upozorňují, že jejich další „život“ by neměl probíhat bez ohledu na změnu pragmatických, tedy konkrétních okolností, za kterých vznikla. Tak tomu je v první řadě v civilní společnosti, ale i v církvi se prosazuje názor, že „zákon, který z nějakých důvodů nerespektuje velká většina těch, kdo žijí pod tímto zákonem, není příliš dobrý zákon“. To jistě neznamená, že o pravdivosti a spravedlnosti zákonů (nebo církevních nařízení) se dnes má rozhodovat hlasováním, jak to někteří podsouvají papeži Františkovi v jeho přípravě letošní mimořádné synody o rodině a v návaznosti na ni o evangelizaci. Bezohlednost k vývoji společnosti ale skutečně může nastolit nečekané problémy, a ty je třeba řešit. Myslím, že dnes by žádný papež neopakoval výše uvedené tvrzení Řehoře XVI. Přitom jde o citaci z jeho díla *Il trionfo della Santa Sede et della Chiesa contro gli assalti dei novatori* ani ne 200 let starého!

Pokračování na str. 12

o této zemi, ve skutečnosti je mnohem více o Evropě. Vše začalo kvůli asociční dohodě, Moskva chtěla demonstrovat, že některé státy zůstávají pod ruskou kontrolou, že budou součástí Eurasijské, nikoli Evropské unie. Rusko v roce 2013 veřejně pojalo Evropskou unii jako svého nepřítel, a i když je pro mě záhadou proč, berme to jako fakt.

Na Ukrajině samozřejmě záleží nejvíce samotným Ukrajincům a nic není důležitější než ztráty životů, utrpení, uprchlíci... Ale i kdyby Evropa chtěla být netečná k těmto obětem, je to pro ni zkouška. Když může Rusko porazit Evropu na Ukrajině, vyvodí z toho, že ji může porazit i jinde. Když může skoncovat se suverenitou Ukrajiny, může to zkusit i jinde. Evropská unie je přitom založena na principu sdružení suverénních států, a pokud někdo začne bourat jednotlivé státy, může pak zbourat celý evropský koncept.

Jak se díváte na postoj současné české vlády, která je velmi zdrženlivá v sankcích a obecně v rámci EU patří k těm, kdo Moskvu omlouvají?

Nesleduji českou debatu tak podrobně, abych mohl odpovédět přesněji. Ale myslím, že už jste se svým způsobem stali „starou Evropou“, čímž narážím na pojmenování z 90. let, kdy se mluvilo o nové a staré Evropě. Češi jsou už teď starou Evropou přinejmenším v tom smyslu, že Evropskou unii považují za běžnou věc, zcela přirozeně si užívají výhod členství. Pro Čechy je unie řešením, podobně jako pro ně byla kdysi řešením habsburská monarchie, Česká republika je příliš malá, aby zůstala sama.

Ale omylem a chybou je právě to, že Evropskou unii považujete za zcela samozřejmou, trvalou věc. Nerozumíte složitému vzniku celého projektu a podle mě si ani nepřipouštíte, že někdo skutečně může mít ambici ten projekt zničit, a podceňujete i to, jak velmi vážné by to mělo dopady.

V české debatě mnohem více funguje ruská propaganda, než je tomu například v Polsku. Jak si to vysvětlujete?

Jde o konsekvence paktu Ribbentrop-Molotov. Země, které v roce 1939 zažily sovětskou invazi, Polsko a státy Pobaltí, jsou vůči ruské propagandě v zásadě imunní. Zatímco země, kam Sověti v roce 1939 nevrhli a které přišly do kontaktu se sovětskou mocí až později, reagují jinak. Je to jasně patrné například v Česku a Maďarsku.

Je pro vás český postoj překvapením vzhledem k tomu, jak jinak bychom se prav-

děpodobně chovali ještě před pár lety?

Ano, jsem překvapen, ale hlavně kvůli Mnichovu. V Česku nemluvíte o mnichovské dohodě, ale o „zradě“. Ale jak to, že pak nemluvíte o zradě Ukrajiny? Vždyť koncepty Sudet a Putina Nového Ruska jsou si velmi podobné. Je pro mě matoucí, že když se Česko teď dívá na Ukrajinu, neřekne si: Když byl rok 1938 velkou zradou ze strany Západu, neměli bychom teď jasně podporovat politiku, která by se snažila zabránit opakování obdobné situace? To mě jako historika na Česích skutečně překvapuje. Zkušenost Mnichova vám přece říká, že stát by neměl být zničen z etnických důvodů, protože to není jen konec toho státu, ale začátek konce celého systému.

Měl by Západ poskytnout Ukrajině zbraň? Nebyla by to už třeba jen kvůli eskalaci Putinovy propagandy chyba?

Proti i pro zaslání zbraní lze přednést z jedné i druhé strany vážné argumenty. Ale mezi ty ruská propaganda rozhodně nepatří. Zaprvé, vaše reálná politika by nikdy neměla být zstrašena něčí propagandou. A zadruhé, na ruské propagandě už nesejde, Rusové přece už dávno tvrdí, že na Ukrajině jsou přítomny západní vojenské síly, západní zbraně, v obrazu ruské propagandy je to prostě komplot CIA, žádná ukrajinská vláda ve skutečnosti neexistuje a tak dále. Na realitě už vůbec nezáleží.

V letech 2011 a 2012 se v Moskvě konaly demonstrace proti Vladimiru Putinovi. Kde jsou ti lidé, konkrétně střední třída, o které se tehdy psalo, dnes?

Staly se dvě věci. Putin nabyl dojmu, že ruská střední třída jej zradila, a svým způsobem stále válčí i s ní, například rozhodnutí zastavit dovoz potravin ze Západu dopadlo právě na ruskou střední třídu, nikoho jiného se to nedotklo. Bohatí zákaz nějak obejdou, chudým je to jedno.

Putin každopádně své problémy se střední třídou zastínil širokou lidovou podporou týkající se Ukrajiny. Když jste hlava státu a podniknete invazi do jiné země, vždy se vám dostane velké podpory. Lidé se bojí být proti válce a to platí i ve svobodných společnostech. Vrchní velitel ozbrojených sil, tedy prezident, je za války vždy populární, přinejmenším po nějakou dobu.

Odpůrci sankcí tvrdí, že to jen semkne Rusy za Putinem a že Rusové vydrží strádat mnohem více než jiné národy...

Jako historik musím upozornit, že tento názor se vztahuje ke druhé světové válce. Ale za druhé světové války se neválčilo v Rusku, pouze na jeho západním okraji, ale válčilo se na Ukrajině a v Bělorusku. Velká většina Ruska nebyla Německem okupována, zatímco Ukrajinu Němci okupovali celou. A pokud bychom se vůbec bavili o tom, co lidé vydrží, tak bychom spíše měli mluvit o Ukrajincích než o Rusech. A i kdybyste nějaké zvláštní odolnosti věřili, což já nesdílím, tak by se to vztahovalo na Ukrajince.

Ale Putinova podpora se pohybuje okolo 85 procent.

Když je válka, tak každý nejdříve říká: My do-

DORAZIT SI PŘEJETE HNED, NEBO ZA CHVÍLI?

Alexandr Mitrofanov

V neděli 22.2. byl ministr zahraničí Lubomír Zaorálek v Kyjevě. Zúčastnil se za ČR pochodu, který připomněl výročí masakru na Majdanu. Zaorálka jsme na televizních obrazovkách chvíli museli hledat. V první řadě totiž kráčeli prezidenti Německa, Slovenska, Polska, Litvy a Gruzie. Tedy států, které se neostýchaly projevit svou podporu Ukrajině proti Rusku. Ale ministr přítomen byl.

Pochod bez projevů skončil modlitbou zástupců konfesí, které působí na Ukrajině. Hrála hudba skladatelů ze zemí, které vyslaly reprezentanty do Kyjeva, za Česko Janáček. Hesla a transparenty

vidět nebyly. Kromě jednoho: *Ukrajina je Evropa*. I v hlavních evropských jazycích.

Den předtím se v Moskvě konal takzvaný Antimajdan. Šlo o něco jako preventivní opatření. Majdan se totiž v Rusku neodehrál ani se nechystá. Z několika desítek tisíc lidí, kteří si buď přišli přivydělat svých 300 rublů (120 Kč) za účast, nebo které vyslaly moskevské vysoké školy a podniky, či z jiných měst přivezl stát autobusy, málokdo věděl, co se v Kyjevě doopravdy stalo a děje se teď. A když, jediné z ruské televize.

Z té také čerpaly dvě paní, které na videu z akce vyprávějí, jak jsou v Evropě ulice plné vyjících psů, které prohánějí zoofilové, aby je znásilnili. Protože v Evropě je holt málo ženských. Že k 71 oficiálním druhům gayů nyní liberálové oficiálně přidali jako normu další úchylky, včetně zoofilie a kanibalismu. „Samy jsme to samozřejmě neviděly, ale naše televize to ukazuje hodně přesvědčivě.“

Ojedinelé pološilenkyně? Dejme tomu. Ale akce, kterou řídili přímo v kolonách „řadoví“ demonstranti s policejními sluchátky v uších, byla naplánována a dirigována centrálně a nebyla to soukromá aktivita hrstky pomatenců. Stejně jako televizi ji použil pro patřičné zpracování populace ruský stát. Hesla se opakovala podle šablon. Jeden plakát by mohl u nás zaujmout.

Byl na něm rudoarmějec, který bajonetem zapichuje Evropskou unii, a nápis: *Dorazte tu mrchu!* Ta mrcha, to jsme my. I vy, vážení čtenáři. Tento plakát je replikou názorné agitace z Velké vlastenecké války, kdy mířil smrtící bajonet na fašisty. Teď jsme fašisté my. Ano, i vy. O tom denně vypráví Rusům státní televize. A že my můžeme za jejich trable. Takže recept je jasný. Otázka jen zní, zda nás mají dorazit hned, anebo za chvíli.

Komentátor ukrajinské televize Espresso během nedělního pietního pochodu řekl: „Ukrajina je předsunutou hlídkou civilizace, která ji chrání před barbarstvím z východu.“ Bral bych tato slova vážně. I s tím, že hlídka potřebuje pomoc.

kážeme přijmout rány. Podle mě ale Rusové nemají nějakou zvláštní mentalitu, že by dokázali bojovat déle než ostatní, že by se v téhle válce nechali o moc déle klamat. Možná o něco déle než Američané za války v Iráku, ale myslím, že za několik let pochopí, že válka na Ukrajině byla od samého začátku chyba, a vyvodí z toho patřičné důsledky.

Ze srovnání Iráku a Ukrajiny byste si udělal mnoho nepřátel na všech stranách.

Já si ale myslím, že ve věcech války jsou Rusové opravdu v zásadě jako my. A ve skutečnosti je to jejich fundamentální omezení, že se velmi podobají Američanům. Mají rádi své malé války, které vyhrájí, slavně a s málo oběťmi. Ale nebude se jim líbit, kdyby měli ztratit desítky tisíc mladých Rusů a válku prohrát. Stejně jako by se to nelíbilo Američanům.

Podle mě je to prostě celé velké blufování směrem k Evropanům a USA, že Rusko vždy přechází zlé časy. Myslím, že je omyl a nedorozumění, když to takto vnímáme, je to svým způsobem úspěch Putinovy propagandy.

Na přednášce jste řekl, že nám uniká znalost, poučení z historie. Jak jste to myslěl?

Zcela obecně vzato, historie prohrává souboj s pamětí. Předností historie je, že je víceméně založena na shodě na faktech, zatímco paměť je nevyhnutelně subjektivní, lze ji mnohem snadněji zpolitizovat a také je od samého počátku politická. Vezměte si svoji předchozí otázku ohledně válečného utrpení. Lidé si přivlastňují utrpení, a kdo je nejhlasitější, ten vyhrává, i když to vůbec nemusí odrážet pravdu. Za druhé světové války Ukrajinci trpěli podílově ke své populaci mnohem více než Rusové. Němci jich zabili podílově zdaleka více než Rusů. Z válečného zpravodajství nebo z toho, co teď říkají sami Rusové, byste to ale nikdy tak neodhadoval. Protože historie není to samé co paměť.

Chtěl jsem upozornit, že se vyplatí znát historická fakta a držet se jich. Každý v Evropě by měl vědět, že druhá světová válka začala v roce 1939 německo-sovětskou aliancí k invazi do Polska. Kolik Evropanů to však sku-

tečně ví? A přitom je to tak důležité ve chvíli, kdy se prezident Putin rozhodl nyní pakt Ribbentrop-Molotov rehabilitovat. Jen pokud víte, co ten pakt tehdy představoval, pochopíte, co by mohlo znamenat, když Putin říká, že to byla dobrá dohoda.

Na přednášce jste se dotkl omylu o „konci dějin“. Není teď jedním z důsledků toho omylu, že Putin zasáhl Západ v jeho zvlášť slabé chvíli? Místo věčného vítězství demokracie tápeme, co se na konci studené války vlastně stalo.

Chtěl jsem tím především říct, že koncepty samy o sobě v historii nevyhrávají. Demokracie je takový koncept, ale není soběstačná, může být zničena. Celá historie meziválečné Evropy je o destrukci demokracie. Na demokracii není nic věčného, lidé činí rozhodnutí, ať už si to právě uvědomují, nebo ne, která mohou vést k jejímu úpadku.

Máte pravdu, že Západ byl zastižen ve slabém bodě své historie, a to z mnoha různých pohledů. Z hlediska pochopení, co znamenal konec studené války, z hlediska vztahů uvnitř Evropské unie i z hlediska partnerství mezi EU a USA. Ale akce Ruska toto vše do určité míry teď zase mění. Americká politika směrem k Evropě je stále poměrně slabá, ale přece jen to Bílý dům přinutilo věnovat Evropě pozornost. Evropskou unii to zase nutí k definování její zahraniční politiky. Putin možná dosáhl, čeho nechtěl. Historie se obrací v jeho neprospech. *ptala se Klára Žitňanská*

- - -

Prof. T. Snyder (nar. 1969) Knihou Krvavé země - Evropa mezi Hitlerem a Stalinem, která vyšla v roce 2011, podle časopisu The Economist „přinutil čtenáře nově přemýšlet o některých neznámějších kapitolách moderní evropské historie“ - o vyvraždění celkem čtrnácti milionů lidí, na kterém se ve východní Evropě podílely nacistický a sovětský režim. Snyder, který vystudoval Brownovu univerzitu v USA a Oxford v Anglii, je dále autorem knižního rozhovoru s historikem Tonym Judtem s názvem Intelektuál ve dvacátém století.

AKTUALITY

BESEDY SE SNOUBENCI A NOVOMANŽELY

(víra není podmínkou)

Každou neděli v 17 hod. na faře.

Téma:

- k čemu je manželství dobré
- rozdíly mezi mužem a ženou, čím se můžeme navzájem obdarovat
- zamilovanost a láska
- umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů, hádek ...)
- soužití s rodiči (pravidla, výhody a úskalí)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželského slibu
- posílání manželů
- sexualita jako boží dar a most
- příprava na svatební obřad

Česká křesťan. akademie v Letohradě pořádá koncert: písničkářské duo Caine-Mi.

15.3. v 17 hod. v evangelickém kostele.

Duchovní obnova před Velikonocemi bude v sobotu 21.3. od 9.30 do 12 hod. v jídelně Orlovny.

Bohoslužbu smíření budeme slavit na Květnou neděli 29.3. v 15. hod. v letohradském kostele.

Město Letohrad pořádá cyklus přednášek se zajímavými osobnostmi. Ve čtvrtek 26. března v 15 h. v restauraci Nový Dvůr -

Iva Špinlerová: Moje cesta po Ukrajině

S novinářkou Petrou Procházkovou vloni o prázdninách ujely za 16 dnů asi šest tisíc kilometrů. Zázitky při setkání s lidmi doplní fotografie z cesty. Vstup zdarma.

Přátelství Boha křtem přijali

8.2. Rachel Mikysková

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

13.2. Jiřího Motyčku 72 let

13.2. Boženu Kubovou 85 let

UPOZORNĚNÍ PRO ŘIDIČE parkující u orlického kostela

Prosíme, parkujte 5 metrů od hranice (oblouku) křižovatky ve všech směrech. Platí to i v křižovatce na dolní cestě před Svobodovým.

Doufáme, že se nám letos podaří vybudovat parkoviště na louce před kostelem.

FARNÍ RADA 11. února

Křty dospělých – o Velikonocích budou pokřtěni pánové Stanislav Kejha a Michal Kettner.

Příprava na Velikonoce – jako každoročně počítáme s duchovní obnovou, bohoslužbou smíření, návštěvou nemocných a pobožností křížové cesty, čtení pašijí a přípravy na slavení Třidenní. I mládež si připraví pašije.

„Mytí nohou“ na Zelený čtvrtek – jako každoročně chceme poděkovat těm, kteří pečují o potřebné. Prosíme o návrhy.

Mistrovický kostel – biskupství souhlasí s převodem na obec Mistrovice. Zařízení kostela zůstane majetkem farnosti a ta bude dál užívat kostel k bohoslužbám. Na smlouvě pracujeme.

Orlický hřbitov – Město předložilo plán na rozšíření hřbitova, včetně místa na urny, i na vybudování parkoviště. FR nabízí jiný způsob řešení.

Kunčický hřbitov – i zde hodlá Město rozšířit prostor pro urny. Budeme jednat o našem pozemku.

Letohradský hřbitov – Město navrhuje přemístění náhrobků významných osobností mezi kostel a zvonici. Zdá se nám to zbytečné, letohradský hřbitov by se tím ošidil.

Ohňostroji – opět budeme žádat zákaz veškeré používání zábavně pyrotechniky v prostoru náměstí. Otřesy poškozují štuky na stropě kostela, ten je kulturní památkou.

Noc kostelů – připravíme program v prostorách na Kopečku.

Kunčický kostel – pořídíme ozvučení.

Volby do FR – nás letos čekají, připravíme je.

FR příští – 18. března v 19 hod. na faře.

zapsala: *Jana Skalická*

BŘEZEN VE STREETU Přijďte si to s námi spočítat.

2. - 6. 3. PENÍZE, PENÍZE, PENÍZEČKY

Kolik máte kapesné? Stačí vám to?

Za co utrácíte nejvíce?

11. - 13. 3. ZAVŘENO

Burza jarního oblečení.

16. - 20. 3. KURZY MĚN

Víte, jak si stojí koruna oproti euru nebo dolaru?

23. - 27. 3. PŮJČKY, RUČENÍ

A FINANČNÍ RIZIKA

Jak to chodí ve světě businessu.

PLÁNUJEME TURNAJ VE FLOORBALE

sledujte facebook.

Preventivní téma: FINANCE

Co všechno si můžeme za peníze pořídít,

ale jak nás mohou peníze vyřídít.

Vyhrazen uživatelům NZDM, dětem a mládeži

6 - 20 let.

Facebook: NZDM Street-Letohrad

ZPRÁVY Z CHARITY

Jarní sbírku šatstva pořádáme v průjezdu fary v Letohradě na náměstí:

pátek 20. března: 14 - 17 h.

sobota 21. března: 9 - 11 h.

Přijímáme:

- sezónní oblečení a obuv
- kojenecké oblečení a látkové pleny
- ložní prádlo
- dětské kočárky
- nádobí
- látky, vlnu, pletací jehlice.

Věci budou po vyřídění dále sloužit klientům Pobytového střediska v Kostelci nad Orlicí, lidem bez přístřeší a sociálně potřebným rodinám na Orlickoústecku.

Charitní ples 2015

XIX. Charitní ples 7. února v Letohradě-Orlici se opět vydařil. Tradiční společenská akce přilákala i v období chřipek kolem 200 návštěvníků. Charitní ples je podporován více než stovkou sponzorů, mimo jiné i letohradskými lékaři, a jeho výtěžek je každoročně použit na charitativní účely, letos je určen na činnost Centra pod střechou v Letohradě. Také letos se na jeho přípravách podílelo více než 60 dobrovolníků, kteří odpracovali kolem 360 hodin na výzdobě sálu, přípravě jídla a občerstvení, zajištění obsluhy nebo shánění darů do tomboly.

Bez práce a nezištného přístupu těchto lidí by ples nemohl být takový, jaký je. Oblastní charita je za tuto pomoc velmi vděčná a děkuje každému, kdo se na zdaru této akce jakkoliv podílel.

Projekt „Společně za úsměv“ podpořil Charitu a domácí hospic

Obchodní družstvo Konzum Ústí n.Orl. a jeho zákazníci podpořili mezi téměř třiceti neziskovými organizacemi v regionu i Oblastní charitu Ústí n.O. Díky projektu „Společně za úsměv“ získala Kč 14.441,- na pořízení injekčního dávkovače léků.

Zákazníci prodejen Konzumu přispěli prostřednictvím 30 Kč kuponu regionálním neziskovým organizacím, a Oblastní charita Ústí n.O. tak mohla zakoupit **injekční dávkovač léků** pro potřeby domácí hospicové péče. Tato zdravotnická pomůcka umožňuje kontinuální podávání léků, a zmírňuje tak bolesti zejména u onkologicky nemocných pacientů. Služba **domácí hospicové péče** umožňuje těžce nemocným pacientům strávit poslední dny života doma, v kruhu svých blízkých. Speciálně vyškolené zdravotní sestry pracují s přesvědčením, že poslední dny každého člověka jsou vzácné a zaslouhují ten nejlepší přístup. Prvořadým faktem je specializovaná profesionální zdravotní péče o pacienty, (např. infuze, cévkování, kyslíková terapie, pomoc při tlumení bolesti, peritoneální dialýza atd.) Domácí hospic poskytuje dále sociálně-právní, psychologickou nebo duchovní podporu pacientovi i jeho rodině. Služba působí v Ústí nad Orlicí, České Třebové, Chocni,

Letohradě, Lanškrouně a okolí těchto měst. **Děkujeme** všem, kdo přispěli na účel Oblastní charity Ústí nad Orlicí. Děkujeme obchodnímu družstvu Konzum Ústí n.O. za organizaci akce a filozofii celého projektu - zainteresovat své zákazníky na vědomí zodpovědnosti a souznělosti.

Oblastní charita Ústí nad Orlicí, Na Kopečku 356, Letohrad /M

Návrhy na osobní bankrot v občanské poradně

Od roku 2006 mohou dlužníci řešit své dluhy formou tzv. osobního bankrotu (oddlužení, insolvence). Zákon upravující oddlužení se již několikrát změnil, avšak v současné době má dlužník v insolvenčním řízení velmi dobré postavení. Nově mohou insolvenční řízení zahájit i osoby s podnikatelskými dluhy. Pro oddlužení manželů jsou stanovená jasná pravidla.

Pro vstup do oddlužení musí mít dlužník stálý příjem, musí mít 2 a více věřitelů, do návrhu musí uvést všechny své dluhy, musí být schopen zaplatit 30 % svých dluhů a musí mít dluhy déle než 30 dní po splatnosti.

Oddlužení trvá 5 let od schválení návrhu. Svě dluhy dlužník uspokojuje buď ve splátkovém kalendáři, nebo prodejem majetku. O způsobu oddlužení rozhodují věřitelé, popř. sám

soud. Insolvenčnímu správci, který je pověřen soudem k dohledu nad řízením, náleží odměna.

Se sepisováním návrhů na povolení oddlužení máme několikaleté zkušenosti. Návrhy na oddlužení sepisujeme již od roku 2008. Tyto návrhy sepisujeme bezplatně.

Pokud si dlužníci k sepsání návrhu na oddlužení nevyberou občanskou poradnu, doporučujeme jim, aby si ověřili věrohodnost firmy, kterou o sepsání návrhu budou žádat.

Provozní doba Občanské poradny Ústí nad Orlicí			
PO	Ústí nad Orlicí	9 - 12 objednaní	13 - 16 objednaní
ÚT	Králíky	9 - 12	-----
ST	Vysoké Mýto	9 - 12	-----
ČT	Ústí nad Orlicí	9 - 12	13 - 16 objednaní
	Letohrad	9 - 12	-----
PÁ	Lanškroun	9 - 12	-----

<http://uo.charita.cz/sluzby/obcanska-poradna/>

Bc. Veronika Dušková

PODĚKOVÁNÍ

Děkujeme paní Janě Skalické za uspořádání výletu děti do Broumova a pěšího výletu do přírody o jarních prázdninách.

Děkujeme panu Jiřímu Brodskému za přednášku o restaurování obrazů.

ABITURIENTI

Na sraz abiturientů se mi moc nechtělo. V prvé řadě jsem nebyl zrovna solventní a za druhé jsem z minulosti téměř nikoho neznal. Propadal jsem totiž bývalou školou tak rychle, že jsem se ani nestačil s nikým seznámit. Staříček profesor seděl v čele stolu, poťouchle se na každého smál a po bodrém projevu předal slovo absolventům.

„Povězte zde před všemi o svých úspěších! Jak se vám daří v práci a v osobním životě.“

První si vzal slovo primus třídy.

„Já se po škole oženil a odešel na ministerstvo za tchánem. Našel mi tam malej flek a teď jsem jeho náměstek. Mám auto, rodinu, podnikový byt a perspektivu. Paní vrchní, máte šampus, nalejte všem tady.“

Pak si vzal slovo absolvent po jeho boku.

„Já po škole podepsal. Však to znáte, nebylo vyhnutí. A dnes jsem u armády. Mám ženu, služebního psa a postup nadosah. Paní vrchní, máte vodku? Rozlejte ji tady dokola.“

Jen všichni připili, slovo si vzal další:

„Já jsem odešel do politiky. Byl jsem v sekretariátu strany, ale věřte, nikomu jsem neublížil. Teprve po revoluci se mi naskytla šance a já se stal členem bankovní rady jednoho bankovního domu. Později sice zanikl, ale já teď s nabytými zkušenostmi zastupuji stát jako nucený správce podniků. Paní vrchní,

Foto: Jiří Pommer

přineste, prosím, to archivní, jak jsme si ujednali!“

Příběhy úspěšných absolventů se točily a čím blíže se řada blížila na mne, já víc ztrácel jistotu. V poslední chvíli jsem odběhl na toaletu přepočíst si svou hotovost, když mě razantně zastavila toaletářka:

„Pane! Dvě koruny! To je tady samej podnikatel, inženýr, docent, ale nikdo neplatí!“

Myšlenka mi bleskla a skutek neutek. A tak jsem zaplatil – za celý večer a za všechny.

Václav Koubek

SLÁVA DĚDEČKOVÍ!

Je konec února, venku leží zbytky sněhu a trochu mrzne. Po cestě do kopce ke hřbitovu jde skupina lidí pod vedením Františka Vrby splnit jako každý rok svou povinnost – poklonit se na hrobě tatínkovi. Letos má tatínek 90leté výročí od narození, a tak je hlouček o něco větší než obvykle. Vedle France, vdovce ze Znojma, kráčí jeho bratr Peťa z Olomouce s manželkou Marií a dcerami Blankou a Hanou, bratr Poldík z Brna se svou ženou Věrou, dvěma syny a dvěma vnoučaty, sestra Bóži z Litomyšle se svým mužem Vojtěchem, bratr Václav ze Dvora Králové s Prokopem, Vojtikem, Pavlem a Aničkou, bratr Lojza též ze Znojma s přítelkyní Růženou a šesti jeho i jejími dětmi a konečně i sestra Jana se čtyřmi vnoučaty. Bratru třicet lidí.

Franc má v ruce lahvinku 10leté slivovice. Cestou rozšafně vykládá a občas si přihne, takže na hřbitov dojde už jen v tričku, jaké mu je vedro. Rozestavěli se kolem hrobu. Franc rozdál všem kalíšky, dolil do nich zbytek lahve a Poldík vyndal z kapsy kabátu další – tentokrát hruškovici. Rituál má svá pevná pravidla, která už všichni znají... Nakonec nalil Franc kalíšek i dědečkovi, položil ho na hrob a ujal se řečnění: „Milý tatínku, sešli jsme se zde opět po roce na tvou počest, abychom si připili na zdraví a poděkovali tobě a mamince za život. Já, tvůj nejstarší syn, ti děkuju, žes mi předal DNA, kladný vztah k alkoholu, kouření a ženám. Jsme rádi na světě. Podívej, co nás je! Tvůj rod pokračuje. Držíme při sobě. Daří se nám dobře, a co se nepodaří, to se vždycky nějak překoná... Máme jeden druhýho. Tak ti tady tatínku za nás všechny děkuju a připíjím na zdraví!“ zakončil Franc řeč se slzami v očích a v záklonu polkl lihovinu. Vnoučata se pochichtávala, že strejda připíjí mrtvému dědečkovi na zdraví, ale dospělí byli kupodivu docela vážní. Každý měl asi v hlavě tu svou vzpomínku na tatínka nebo dědečka... Tu strýc Peťa začal zpívat moravskou lidovou a všichni se dali do tance a do smíchu. Strejci chytili své tetky, a kdo vedle koho stál, a poskakovali tam na zmrzlé trávě kolem hrobu dědečkovi na počest. Ať žije dědeček /M

OPRAVA

V únorovém Okénku vyšla zpráva o hospodaření farnosti. Popletli jsme položky u opravy věže mistrovického kostela. Omlouváme se.

Oprava střechy věže kostela Mistrovice

celkem 486 205 Kč

Z toho:

- příspěvek Ministerstva kultury 291 723 Kč
- příspěvek Pardubic. kraje 50 000 Kč
- sbírka občanů a farnost 144 482 Kč

Oprava omítky věže kostela Mistrovice

celkem 535 044 Kč.

Z toho:

- příspěvek Ministerstva kultury 228 277 Kč
- příspěvek obec Mistrovice 301 249 Kč
- podíl farnosti 5 518 Kč

Působil jsem na začátku let padesátých na Rané u Hlinska. Farnost vedená znamenitými duchovními pastýři držela pevně při sobě a zaplňovala starobylý gotický kostel od brány pod věží až ke stupňům hlavního oltáře. Krajský církevní tajemník v Pardubicích měl na mě pífkou, nebyl hloupý a dobře věděl, že dělá leccos bez povolení, proto mi to vše spočítal a poslal mě z Rané do Vápenného Podola a do Svinčan, prý abych se tam nábožensky vyžil, jak doslova uvedl, a abych měl tolik práce, že nebudu mít čas dělat nějaké postranní věci. Převzal jsem správu šesti kostelů roztroušených v Železných horách a v Polabí.

Právě tehdy domorodci v obci Hrbokově dokončili zavedení elektřiny do filiálního kostela sv. Václava. Byla to romantická vesnice, ze všech stran obklopená lesy. Nad návsí stál kostelík se špičatou věží jako vesnický kluk s kloboučkem na hlavě, pasoucí hejno hus, bílých vesnických stavení. Kostel nyní čekal, že bude čistě vápnem vybělen. Hlavou mi proletěla šibalská myšlenka, vesnice je takový zapadákov a právě tady by se mohlo vytvořit originální malířské dílo. Ti dobří a poctiví venkovani by si to zasloužili.

Poznal jsem ještě na Rané malíře Vojmíra Vokolka, když nám tam namaloval postavy andělů na stěnu poblíž mariánského oltáře. Kumštýře jsem pozval a on při vstupu do svatyně rozpráhl ruce a zvolal: „Na tuhle příležitost čekám celý život. Když mi ji dáte, udělám vám výmalbu zdarma, dáte mi jen pár korun na barvy a na autobus.“ Mistr chodil po kostele a rozplýval se nadšením při pohledu na prázdné stěny a prostory, děláje si už plány, jak na ty plochy přenese výjevy, které dosud nosil jen v hlavě a čekal, že ho někdo pozve, aby je uskutečnil. „Mistrě“, řekl jsem, „dám vám volnou ruku, jen se musíme vždy předem dohodnout na tématu, abyste mi zde neudělal nějakou divočinu.“ Mistr se zaculil, knírek se mu naježil, a tajuplně pronesl: „Nechte se překvapit, já k vám brzo přijdu s návrhy.“

Obyvatelé Hrbokova se těšili, že budou mít kostel vymalovaný. Svázeli materiál a stavěli uvnitř lešení. Všichni bylo připraveno a malíř mohl začít. Ani jsem se nenadál a byl to jako na koni. Rozprostřel u mě na faře kartóny po podlaze, básnil o námětech obrazů a seznamoval mě s technikou, bude to jako ve středověku malba do mokré omítky! Zdůrazňoval, že nepotřebuje být, udělá si pracovní a bydlení přímo na kůru v kostele. Jídlo si taky bude připravovat sám na jendplotýnkovém vařiči. Kdyby ho někdo pozval k obědu, rád přijde, ale žebrat nehodlá. Chce jít ve stopách středověkých mistrů, kteří při budování katedrál a chrámů bydleli poblíž a přímo na místě byly hutě kamenické, sochařské i malířské.

Abych se nedostal do maléru, napsal jsem do Chrudimě na okresní úřad církevnímu tajemníkovi, že kostel v Hrbokově potřebuje po elektroinstalaci vybělení, aby to vzal na vědomí, a on tak učinil. Aby jeho potvrzení

našeho plánu bylo zaručené, rozjel jsem se na pionýru do jeho kanceláře s lahví moravské slivovice pod kožichem. Seděli jsme u pracovního stolu a povídali si o hrbovkovském kostele, pak jsem zalovil pod kožich a vytáhl litrovku. Tajemník ani nemrkl a vysunul zásuvku stolku. Seděl jsem zády k úřednici, která tukala do kláves psacího stroje, tekutý úplatek jsem vložil do zásuvky, pan tajemník ji rychle břichem zastrčil zpět a bylo to.

Blížil se podzim a obyvatelé obce byli netrpěliví. Vymalovat selskou kuchyň lze za pár hodin, vytvořit fresky v kostele, to trvá roky. Okukovali nástěnné obrazy a říkali, že je mistr stále tam, kde byl na začátku léta. To se jim jen zdálo. Velké plochy kostelní lodi byly již pokryty desítkami postav obklopujících Krista, rozmnožujícího zázračně pět chlebů a dvě ryby. Obraz měl připomínat všem přítomným, že Bůh je štědrý k prosícím, že nás živí chlebem vezdejšími i svým slovem. Proč tedy skepse a ustrašenost?

Mistr Vojmír byl podivuhodně nadaný malíř, pilný a poctivý a trochu podivín. Rozhodl se, že bude bydlet přímo na pracovišti, na kůru pod věží jako poustevník. Na prkenné podleze měl rozložené matrace, přikryté tenkou dekou, tvrdý polštář a příkrývku. Na židli měl vařič, pár kousků plechového nádobí, lžiči, láhev s vodou, ručnick a utěrku. Jednou chtěl na stěně kostela zvětšit scénu, kterou jsem nemohl schválit. Pohádali jsme se a mistr spor ukončil tím, že vstoupil do stávk. Sebral se a odjel autobusem domů. Bylo krásné léto a práce stála. Domorodci nadávali, vyhrožovali, že přestanou chodit do kostela, a mrzutostí bylo dost. Konečně se mistr umoudřil, přijel a horlivě doháněl ztracený čas.

Bylo třeba myslet na honorář pro umělce. Nemohl jsem vyhlásit sbírku v kostele, protože jsem neohlásil na okrese, co se v kostele maluje. Bylo to o letních prázdninách a tož jsem hledal práci, abych za ni dostal mzdu pro mistra. Sousední kněží měli velké pochopení, v montérkách jsem kytoval a natíral kostelní okna, taky chrámové dveře nebo okapy. Kolega byl rád, že se něco zvelebuje, já měl práci, byl jsem pohoštěn a nakonec dobře odměněn. Vydělané peníze jsem předával malíři. On po každé vzal bankovky do ruky, strčil je nedbale do kapsičky pracovního pláště a řekl: „Ale to nemuselo být. Děkuju.“ Celkem jsem mistrovi předal sotva dvanáct tisíc za umělecké dílo, na kterém poctivě dřel čtyři roky. Byl to pakaťel ale mistr byl spokojen.

Fresky byly dokončeny, lešení se zbouralo, chrám byl vyčištěn, kamenná dlažba vydrhnutá. Farníci se trousili do kostela na výzvědy. Mnozí kroutili hlavami, nezdálo se jim to. Poněkud kubistickým stylem kreslené postavy nebyly hned všeobecně přijaty. Kostel v Hrbokově se stal ojedinělým v celém kraji. Všechny stěny v kostelní lodi, v sakristii i na kůru byly pokryty výjevy z evangelia. Kristus a jeho Matka se zjevovali návštěvníkům kostela jako milosrdní a pomoc poskytující přátelé. Ježíš a apoštolové byli obklopeni množstvím lidu. Zatímco biblické osoby byly v šatě své doby, okolo shromážděný lid, snad

všichni hrbokovští od dětí až po stařečky, byl oblečen do současné módy, aby se zdůraznila ustavičná přítomnost Boha uprostřed nás. Umělci šlo o to, stále a živě připomínat: Jen hlavu vzhůru, malověrní, nebojte se, Bůh není daleko od vás, je stále zde a s vámi a zůstane po všechny dny až do konce světa.

S mistrem Vojmírem jsme se rozešli v dobrem. Po bouřlivém procesu chutnalo nám oběma víno úspěchu. Nyní šlo o to, abych získal úřední kolaudaci. Zástupce státu neměl tušení, že se zde načerno malovalo, a teď ho budu muset pozvat a nějak to vysvětlit. Svěřil jsem se s tím panu Jindřichu Svobodovi, vedoucímu prodejny potravin v Heřmanově Městci a našemu dvornímu šoférovi, který ochotně mého předchůdce a potom i mne vozil na nedělní bohoslužby do okolních kostelů nebo na pohřby. On pohotově odpověděl: „Důstojnosti, nechte to na mně, já to zařídím, že kolaudace dopadne dobře. Máme jet po neděli na kontrolu do Hlinska a pan děkan Markl se už postará, aby pana vikáře i pana církevního tajemníka tak vydatně pohostil, že vám to podepíše bez námitek a ještě vás navrhne na pochvalný dekret. Nechte to na mně.“

Již se smrákalo, když pan Svoboda se svojí pragovkou přistál u fary. Rychle jsem na sebe hodil bundu, seběhl se schodů k domovním dveřím a řidič, jakmile mě spatřil natáhl ruku a otevřel přední dvířka. Do nosu mě udeřila silná vůně pravé moravské slivovice. Vnitřek vozu byl prosycen švestkovým destilátem. Řidič byl strážlivý, ale oba funkcionáři, jak církevní, tak státní, byli ve značně podroušeném stavu. Nevadí, pomyslel jsem si, aspoň to proběhne jako po másle. První se ozval pan vikář. Byl to kněz dobrého srdce, ale aby mohl vyjít se státními úředníky, pil s nimi a oni mu pak mnoho promíjeli. „Tak velebníčku, tak velebníčku, deme na to, deme na to.“ Církevní tajemník víc snesl a řekl klidně: „Vemte kolaudační lejtstro sebou a já vám to tam hned podškrábnu.“ Úřední pokyny byly dány, usadil jsem se vedle šoféra a vůz se rozjel do Hrbokova. Zajeli jsme až na trávník před kostel, vylezl pan vikář a zadrmolil: „Pane tajemníku, pane tajemníku, na to stačíte sám, vidte, vidte, já se podívám po vsi po známých a domluvíím večeri po všechny.“

Odemkl jsem kostel a rozsvítil všechna světla. Pan tajemník mrkal víčky a viděl jsem na něm rozpaky, jako by si neuvědomoval, kde skutečně je. Najednou byl ze všech stran obklopen davem lidí, oči jejich spočívají na něm bez hnutí a on bádá nad tím, zda to je opravdu zástup lidí, do kterého vstoupil, nebo je to pouze malba v kostele. „A co kůr, pane tajemníku, tam jsou taky obrazy,“ zval jsem ho dál. Vystoupili jsme po točících schodech na krucht, kde malíř zobrazil blaženosti nebeské podle pozemských představ. Namaloval na stěny čtvero ročních období. Kolaudační komisař šel od obrazu k obrazu a zastavil se u podzimu. Pod jabloní, obsypanou plody, ležela kráva s telátkem a poblíž koše vrchovatě naplněného jablky ležel zase lev s beránkem. Divák měl vidět, že v nebi bude hojnost všeho

dobra a bude tam vládnout věčný mír a harmonie.

„Poslyšte pane faráři, probral se ze zadumání soudruh tajemník, taková dojnice s teletem by mohla jít na výstavu a toho ovoce, za to byste měl dostat pochvalnej dekret. Víte, že jste mě mile překvapil, a vůbec, jakýpak fraky, dejte sem lejstro a já vám to podškrábnu.“

Po této úřední návštěvě bylo namístě, aby chom s mistrem poděkovali Pánu za pomoc při velikém díle a Panně Marii za ochranu, že nám to nikdo za čtyři roky nepřekazil. Dohodli jsme se s malířem, že spolu vykonáme pouť na Svatý Hostýn.

Byl studený listopad. Vlak nás unášel z Pardubic do Bystřice pod Hostýnem. Ve vlaku se topilo a na stanicích, kde lokomotiva zastavila, syčela zpod vagonů pára. Když jsme dorazili do cílové stanice, byli jsme nemálo překvapeni bílým popraškem sněhu. Prošli jsme městem a vydali se vzhůru na poutní místo. Sněhu každým krokem přibývalo. Na prostranství okolo baziliky bylo liduprázdno. Fičel tam mrazivý vítr. Kostel byl odemčen. Vstoupili jsme do tichého Božího příbytku. Nebylo tam živáčka. Celý chrám tonul v líbezném podřimování. Jen oči věrné ochránkyne Moravy byly bdělé. Matka Boží se Synáčkem zírala na nás dva listopadové poutničky sladce a povzbudivě. Jen se, hoši, nebojte a pojďte blíž!

Mezitím, co jsem meditoval a modlil se, mistr Vojmír se promenoval po kostele. Venku rámusil vítr a nám plesalo srdce radostí, že nám Pán umožnil, abychom s děkováním uctili jeho Matku, která nad naším dílem v Hrbokově držela záštitu.

Z knihy *Pastýř mezi vlky, Jaroslav Moštěk pod pseudonymem „Jaroslav Olšava“*

Vojmír Vokolek (3.6.1910 – 30.7.2001) se narodil se v Pardubicích v rodině tiskaře Václava Vokolka. 1928 – 32 studoval VŠUP v Praze v ateliéru Jaroslava Bandy, v letech 1932 – 34 pokračoval v grafické speciálce na Akademii u F.T. Šimona. Jeho nedůvěra v instituce a potřeba nezávislosti se projevila mj. v tom, že do školy příliš nechodil, ani pro absolventský diplom se nedostavil. Zůstal nedotčen akademickou manýrou a řemeslnickým rutině. Ve 30. a 40. letech ilustroval knihy tištěné v otcově a bratrově tiskárně. S bratry Vlastimilem (1903-1985) a Vladimírem (1913-1988) založili edici *Lis tři bratři*, Vlastimil tiskl, básník Vladimír psal a Vojmír ilustroval. Za války vytvořil cyklus dřevorytů *Svatých patronů českých*.

V 50. letech byla Vokolkova tiskárna zničena, žádné nakladatelství o jeho práci nestálo. A přesto se mu v té době splnil dávný sen – jít ve stopách středověkých mistrů fresky. (Ke konci života měl v ateliéru už jen dvě knihy, *Bibli* a *Giottovu monografii*.) Než namaloval první fresku, vytvořil r. 1954 mozaiku na průčelí kostela sv. Kříže v Brně.

V letech 1958-1983 vyzdobil freskami deset kaplí a kostelů:

kostel sv. Václava v Hrbokově u Seče na Chrudimsku (1958-62)

kostel *Všech Svatých ve Vrdech – Dolních Bučicích u Čáslavi* (1962-63)

hřbitovní kapli ve Vrdech (1963)

kostel sv. Jana Křtitele v *Kněždubě na Hodonínsku* (1964)

kostel sv. Petra a Pavla v *Dřítči u Pardubic* (1965)

hřbitovní kapli v Borku u Pardubic (1965)

kostel sv. Jana a Pavla v *Mistrovicích* (1966-7)

hřbitovní kapli v Křivonosech na Opavsku (1968)

kostel sv. Petra a Pavla v *Rozhovcích u Heřmanova Městce* (1969-79)

kapli kostela sv. Zikmunda ve Stráži pod Ralskem (1979-83)

Od konce 60. let pracoval se dřevem, v kostele v Rozhovcích vytvořil kompletní vnitřní mobiliář. Později vytvářel také prostorové objekty z kamene a plechu. Pracoval v pronajatém opuštěném statku v Dvakačovicích u Pardubic. Objekty z té doby byly v Kostelci nad Černými lesy, na hradě Pecka, na Kunětické hoře a roku 2000 na souborné výstavě na zámku v Pardubicích.

Torzo díla, které zůstalo po stěhování z Dvakačovic, je dnes umístěno ve stálé expozici na zámku v Bystřici pod Hostýnem.

Je osud silák, kojenny do osmnácti let a rostoucí ještě i na vojně.

A jiný, který přetírá smyčec violy Stradivariho kalafunou démona

na kůrech chrámových...

Ale je ticho, které si zaslouží odpuštění, že se neozvalo, dokud se neobjevil on...

Vladimír Holan

Omyl se opakuje ustavičně v činech, proto musíme pravdu neúnavně opakovat slovy.

J.W.Goethe

ŠTĚTKY PRYČ OD VOJMÍRA!

Martin C. Putna

Dílo Bohuslava Reynka, literární i výtvarné, dočkalo se své slávy. Avšak, jiná díla, srovnatelná s Reynkovým co do duchovní síly, dál přežívají na okraji pozornosti. A jedno právě v těchto letech postupně zaniká. Dílo Vojmíra Vokolka stejně dvoudomé jako Reynkovo.

Literární část, to jsou orální básně, autorem samým skandované a rytmickými údery hole doprovázené poemy. Výtvarná část, to jsou oleje, grafiky, plastiky ze dřeva i kovu a kostelní fresky. Všechny ty věci jsou proklatě, nezastřeně, nestydatě křesťanské, biblické, liturgické. Jenže JINAK. Jsou jiné, protože jdou od šedesátých let přesně opačným směrem než hlavní proud římskokatolické církve.

Církev prošla v šedesátých letech na koncilu obnovou a ořesenem – a pak se pozvolna vydala zpátky do pevnosti restauračních struktur. Kdežto Vojmír Vokolek i dál žil naději na církev komunitní, demokratickou, sociální, biblickou, vycházející vstříc bolestem a nadějím všech. A že to nešlo v církvi skutečné, vtěloval tu naději do svého díla. Mimo jiné do fresek, které v letech tuhé normalizace maloval na stěny kostelíků.

Ne, Vokolkovy fresky se nelíbily ani tehdy. Ne, nelíbí se ani dnes. Na různých místech jsou ohrožovány zanedbáním nebo dokonce jakousi instinktivní nenávisť. Ve hřbitovní kapli v Borku nechal polský kněz nedávno fresky zabilít. Co by se muselo stát, aby se to změnilo? Stačilo by, aby se našel jeden dostatečně osvícený i energický i vlivný církevní činitel? Musel by být soubor fresek prohlášen státem za kulturní památku? Musel by se Vojmír stát posmrtně celebritou, jako se jí stal Reynek? Občas se totiž zdá, že lidé tohoto světa, ale i lidé této církve, už ve skutečnosti nevěří v nic – jen v celebrity.

LN, 31.3. 2012, *Stará veteš*

TOHLE PŘECE NEMŮŽU VYHODIT!

Radkin Honzák

Před půlstoletím jsem měl motocykl z několikáté ruky. Na to, co měl za sebou, sloužil věrně a oddaně, lze říci, že až do roztrhání těla. K tomu došlo v jedné vesnici, kde byla předepsána třicítka, takže jsme to oba (se ženou na tandemu) šťastně přežili. Nevypověděl žádný z jindy běžně selhávajících prvků, ale nečekané se vysypaly dráty z předního kola. Kniha nazvaná *Zen a umění údržby motocyklu*, z které bych mohl načerpat rozumy, tehdy ještě neexistovala.

Stáli jsme na malé návsi, kam se bleskurychle dostavilo několik čumilů. Čumilové jsou různí; teorie „pasivního přihlížejícího“ tvrdí, že čím je jich víc, tím menší je naděje na pomoc. Tihle byli naopak užiteční a jeden z nich mě poslal do vedlejší chalupy. Její majitel se pranic

nedivil a otevřel stodolu. Tam bylo všechno, tam snad byly i součástky k vesmírné lodi Apollo.

Správce tohoto pokladu sáhl bez rozmyšlení za trám, vyndal přední kolo, vzal si ode mne to, co zůstalo z toho mého a padesátikorunu (víc nechtěl), že si to vyplete a my jsme mohli pokračovat v cestě.

Na tuhle příhodu vzpomínám, kdykoliv držím v ruce nějaký předmět, o němž moje manželka prohlašuje zřetelně a velmi nahlas, že je postradatelný. Nevládnu sice bohatstvím vesnického kutila, ale například pouzdro na doklady se také může hodit. Je v něm přece moje dvacet let stará fotka, kupon MHD na třetí kvartál z roku 2008 a když už se zkáza nebezpečně blížila, vypadlo z futrálu 10 euro! A máme na rohlíky...

S počítačem jsem nabyl přechodného mylného přesvědčení, že v mé bezprostřední blízkosti ubude papírů. Není tomu tak. Z obrazovky (říká se monitor!!!) se mi čte nedobře, papír je papír. Stalagmity z něj narůstají všude jako důkaz mé aktivity. A to jsem jich plnou dávku musel kvůli stromečku před Vánoci deponovat pod postel. Jsou mezi nimi také dva rukopisy – čistopisy dvou knížek, které mi už sice během posledních tří měsíců stačily vyjít a ta, která oznamuje urbi et orbi: *Všichni žijem v blázinci*, dokonce v dotisku, ale co kdyby... Také jsem se ve smlouvě zavázal nakladatelům, že odevzdané dílo není jediným exemplářem tohoto. Když jsem se ptal proč, odpověděli mi: „Kdyby třeba hořelo“. Takže moje podpostelní sbírka je vlastně prevencí požáru dvou velkých knižních domů.

Jistým mementem je mi příběh muže, kterého jsme kdysi v léčebně hospitalizovali poté, co se sám vytlačil z bytu. On sbíral papíry. Čisté. Tedy nepošpiněné – noviny, časopisy, letáky, kalendáře, plakáty a jiné tiskoviny. Všechno pečlivě skládal a systematicky postupoval ve své dvougarsonce od oken ke dveřím. Nicméně jenoho dne, stejně jak ten havran co sypal denně jedno zrnko pisku do propasti, až ji zarovnal, si svůj byt zcela zaplnil. Nějakou dobu mu zbývala k obývání úzká škvíra v předsíni ústící do záchodu a na

druhé straně ke vchodovým dveřím, ale také ta zmizela pod nánosem papírů a on se ocitl přede dveřmi. Tam pár dní bivakoval, než ho nevrli obyvatelé domu vyštvali. Skočil v kanálu, a protože to neuměl, dostal brzy zápal plic a jeho hodní spolukanálníci ho odvedli na internu, odkud putoval už k nám.

Najít kompromis mezi takovýmto koncem a uchováním potřebných věcí je obtížné, zejména nežije-li prozíravý člověk úplně sám. Drobná vítězství spočívající třeba ve vylovení sedmdesát let starého, ale stále funkčního mlýnku na mák, který úspěšně nahradí novodobý šmejd, takže rodina nemusí oželet makové buchty, na které se děti tak těšily, představují sice vyhranou bitvu, ale válka pokračuje.

Přítom řadu věcí nevyguglujeme. Přihodilo se mi, že jsem se zbavil navždy štosu knih a pak jsem pracně dohledával něco, o čem jsem se domníval, že nebudu víckrát potřebo-

vat. Nemůžu bezhlavě vyhazovat – tuhle na mě jeden ze zaměstnavatelů, u nějž pracuji už dost dlouho, měreno jedním lidským životem, požadoval maturitní vysvědčení. Prý si to přála sama ministerská kontrola. Našli jsme všechna vysvědčení, počínaje tím z první třídy a pro jistotu (čert nikdy nezaspí!) porídili od všech úředně ověřené kopie.

Kdyby byl před třiceti roky tehdy ještě veřejnosti neznámý Miloš Zeman tiše šlohnul v Klementinu onen časopis, na který si s fotografickou pamětí vzpomíná, nebyl by vzbudil zdaleka takovou světovou pozornost jako jeho prezidiální předchůdce, když čornul plnicí péro, a nemusel dnes na pětadvacet hodin denně zaměstnávat svého tiskového mluvčího marným hledáním důkazů Peroutkových padouštev. Mohl to mít – po vzoru Čochtana – ještě doma schované a mohl mít klid.

Neopouštěj staré věci pro nové...

21.02. 2015

PAMĚŤ V TĚCHTO DNECH

Tři filmové záběry z různých časů mi v těchto dnech plných nejistoty, jestli nestojíme znovu na prahu války, nebo alespoň nového rozdělení Evropy, nejdou z mysli a stále znova je vidím před sebou.

Ten první je ze 17. července 1944: Nekonečný zástup zajatých německých vojáků je pod dohledem rudoarmějců ozbrojených samopaly veden ulicemi Moskvy. Někteří sotva jdou. Donedávna vítězná armáda jako by se znovu rozpadala v jednotlivce. Vyčerpané, hladové, nemocné, apatické, bez naděje. Defilé zbědovanosti. Ulice jsou lemovány hustými davy Moskvanů. I na nich zanechala válka své stopy. Ale jestli Stalin nebo Berija měli v úmyslu těchto padesát sedm tisíc poražených nepřátel v kolonách táhnoucích městem vydat posměchu ulice, pak se hluboce zmylili. Dav na chodnicích mlčí, ulice se propadá do ticha, nikdo nezvedá pěsti, nikdo nespílá, nikdo se neshýbá pro kámen nebo kus bláta. Lidé jako by tu na ty druhé hleděli z hlubin své vlastní lidské podstaty, v níž není místa pro nenávisť a mstu. A někteří jako by jim svýma očima skoro chtěli podat soucitící ruku. Občas z davu vyběhne žena a podá některému

ze zajatců kus chleba. A nikdo jí v tom nebrání, žádný z vojáků ji nezažene ani nevytrhne chléb z ruky.

Ten druhý je z květnových dnů roku 1994. Na Rudém náměstí v Moskvě se jako každý rok i v květnových dnech scházejí veteráni, aby oslavili vítězství a konec druhé světové války. Prsa ověšená metály, v rukou ještě nerozvinuté zástavy, čapky s rudými hvězdami. Tak jako vždycky. Ale něco se změnilo. Obvyklý hrdinský patos, který tato setkání provázel, chybí. Už to není slavnostní shromáždění, ale zmatený, po náměstí bezradně pobíhající houfec lidí, kteří ztratili své dějiny. Jejich boj, jejich mrtví kamarádi, jejich hrdinství, Velká vlastenecká válka, to všechno ztratilo cenu. Rozpad Sovětského svazu je o to připravil. Hodnota a čest jejich životů jsou ty tam a z nich samých se stal mrtvý inventář na smetišti dějin. Jako by svět zapomněl, že i díky tomu, že oni ve válce nasazovali své životy, jsme my víc než šedesát let mohli v Evropě žít v míru.

O pár týdnů později si s přítelkyní ve výletní hospůdce na okraji Prahy přisedáme ke stolu, u něhož sedí dvě starší ženy. Občas spolu vymění slovo – česky. Pak si mají objednat a čeština jim dojde. Když číšník odejde, s rozpaky se na nás podívají a jedna z nich se zeptá,

POLITIKA JAKO TELENVELA

K Zemanovi

Kritická kavárna se vybíjí v útocích na klamný terč. Zaměřit by se měla na politický systém země.

Jde totiž o otázku, jak ony nesou svoji ústavní odpovědnost.

Kavárna, s níž sympatizují, ulpěla ve stereotypních variacích odsudků prezidenta Zemana a jeho osobnostních rysů. Exponovat prezidentovo sebestředné buranství je úlevné, ale občanským postojem to není; je svého druhu jeho náhražkou. Je to past. Protože nepovšimnuta zůstává pasivita ústavních orgánů země. Ano, Miloš Zeman se dostal k funkci též volební prolhaností a hroší kůži.

No a co: není první. To se má kavárna užalovat a do konce svých dnů to ublíženě připomínat? A mimochodem, dostal potřebný počet hlasů. Ano, po slibu spojitvat nakopl své odpůrce mezi nohy; no a co? Stále to bolí? To přejde, jak ví každý účastník okresního přeboru. Ano, jeho vztah ke státu a jeho ústavě je přinejmenším zmatený. Ke kritice své podlézavosti ruským a čínským autoritářům vysvětlí, že reprezentuje české firmy. Jakoby zdrojem moci v České republice nebyl „lid“, ale firmy, jejichž českost je ostatně sporná.

jestli nám nevadí, že jsou Rusky. Studem by se v nás krve nedořežal, že se nám někdo omlouvá za to, že je Rus. NE, ty dvě nejsou žádné ženy oligarchů chrstící zlatými náramky; jedna z nich pracuje v kuchyni na velvyslancectví, ta druhá je její kamarádka, kterou pozvala na návštěvu Prahy. Když se dozvíme, že jsou z Oděsy, začneme překotně jedna přes druhou napravovat dějiny hovorem o Isaaku Babelovi a novém Michalkovově filmu, až se zbavíme svého studu. A když se rozejdeme, vlají jejich široké pláště ve větru už docela spokojeně.

Kdykoliv na podzim roku 2014. V Doněcku nebo jiném městě východní Ukrajiny předhodili proruští separatisté zajaté ukrajinské vojáky jako kořist obyvatelům města. Nepřečetli se. A my ve filmu vidíme, jak se lidé na chodnících na ně vrhají, hrozí jim, řvou, nadávají, plivou na ně, házejí blátem a shnilými vejci, jako by si neuvědomovali, že se tím strefují i do sebe. Kdyby byli mohli, snad by je byli ušlapali. Zdivočelá masa, slavící svátek msty.

A žádná žena nevyšla z davu, aby jim – svým – podala chleba. Kdo je to svedl k takové nenávisti? Co se to s nimi stalo, s těmi dětmi a vnuky rusovlasých Ukrajinců, kteří si v posledních dubnových dnech roku 1945 v naší kvetoucí zahradě smývali prach a pot z bojů o Brno, a průzračné vodní kapičky odstříkující z jejich těl šířily jistotu, že válka už nikdy nebude?

„Moji nesmrtelnou duši chtěli zavřít do vězení,“ rozesměje se v Tolstého Vojně a míru Pierre Bezuchov ve své zajatecké cele. Že by to v Rusku už dnes neplatilo?

Alena Wagnerová, Týdeník Rozhlas č. 9/2015

Ano, jeho politická afinita k autoritářským režimům se naplno ukázala. Ten člověk se dopustil velezrady v době, kdy rozsáhlý ozbrojený konflikt není jen teoretickou hrozbou. To je smrtelně vážné, ale není to poprvé, kdy národem adorované politické elity počaly kolaborovat s nepřátelskou mocí. Jsou ještě v paměti exaltované pouliční nápisy podporující Dubčeka i poté, co uměl vstříc okupaci jen slzet a jako hlava parlamentu podepsat represivní opatření proti svým podporovatelům.

Neměl by se s tím vším ale ústavní systém země vyrovnat? Je občanská veřejnost odkázána jen na vlnu vztekého humoru? Má příznávné vládě a parlamentu roli pouhého pozorovatele? Neboť právě to se děje. Pointa věci je prostě v tom, že v naší postkomunistické realitě se místo politiky provozuje telenovela se všemi atributy zábavného žánru: kavárna se vybíjí v útocích na klamný terč a ignoruje ten skutečný. Tím je politický systém země.

Blbci a pussy lítají

V telenovele je lidový prezident ústřední postavou. Něco mezi strýčkem Křópaem a donem Blabolíem. Po flanelové košili nyní v oblecích, šitých na Vysočině; kravaty má do půli břicha jako Pláteník ze severu a botky gumové, pohodlné.

Další obsazení: řečný zahraničněpoliticky kompetentní plivník, odlišující se motýlkem. Společně mají sebezálbné kochání vlastními plky a hroší kůži. Dále: venkovsky švihácký kancléř, jenž si rozumí lépe s podnikatelským demi-monde než s NBÚ; pak nemluvný poradce ve věcech ropy s ruskou dírou v životopise; němý pinocchio s mimikou kouzelníkovy asistenta, obratný lapač vajíček; barokně tančící harémový eunuch, postrkující s grácií tu hroudu na protokolární značky. A vytrěštěný mluvčí s hladkou schopností převést libovolné kraviny do bezbarvého newspeaku a uvyklého posměchu.

A telenovela jede, den po dni a dokola, blbci a pussy lítají, jazykovědci se vyjadřují, jiní vědci brání neandertálce a slušní lidé se hrozí. A mezitím hlava státu olízne botu diktátorovi a dělá PR agresi proti suverénnímu státu. Ale politická sféra, zákonodárná moc i odpovědná exekutiva mlčí, nanejvýš si někdo dělá starost o „dobré jméno České republiky v zahraničí“, jímž jsme všichni příznačně posedlí.

Nic než podílík na státní moci

Ve skutečně demokratickém státě by však na zjevnou vzpuru prezidenta proti hodnotové páteři státu, jeho bezpečnosti a spojeneckým svazkům měly reagovat státotvorné politické strany a především ústavní systém země.

Těm platí tato recenze především. Hodnoty, na nichž je stát založen, se přece nedefinují znovu po každých volbách. Prostor pro prezidenta v našem ústavním systému nezáleží na tom, jak úspěšně zakřikne média či jiné blbce nebo jak kooperuje s totalitními partami ve vládních stranách, ale v ústavě. Každý podílík na státní moci je povinen respektovat její imperativy i omezení, především hodnotová;

to je ten nejzákladnější a také nesporný rastr. Český stát je založený na účtě k právům a svobodám člověka a občana, ne že ne. Význam těch základních je odlišen od ostatních (ta základní se prohlašují za chráněné soudní moci), ne že ne. Český stát je založen na respektu ke svým mezinárodním závazkům, tedy i na odmítnutí agrese v mezinárodních vztazích. Chce někdo oponovat?

Jinými slovy, kterýkoli politik, jenž skládal slib respektu k ústavě, prostě nesmí šaškovat před autoritativním režimem (že se tam jede učit jak stabilizovat společnost (!)). Nesmí ani popírat zjevnou agresi a pomáhat si opisováním z placených serverů agresora.

Bez principů to nejde

Česká politika byla vždycky plná těch rozumných, co si předem rozmlouvali zásadovost a hledali, komu mocnému by neměli přílíš překážet. Ovládli ostudnou pomnichovskou republiku i husákovskou normalizaci. Teď od nich slyšíme podobné argumenty; že věci jsou složitější a v mezi národní politice nevystačí se s morálními principy. Bezpochyby. Ale tím není řečeno, že politika se bez principů obejde. To pak není politika, ale libovůle, v posledku bez kontroly veřejnosti. A to přesně provozuje prezident a jeho suita, a to přesně

Dokončení ze str. 11

je největším nebezpečím pro demokracii. To, že se tak děje bez reakce celého ústavního systému, je ještě podstatnější než obava o „dobré jméno České republiky v zahraničí“ ve věci jedné mezinárodní krize. Je úplně lhostejné, proč prezident výslovně opouští ústavní bázi politiky. Podstatné je, že to dělá a že bez ohledu k přímé volbě prezidenta odpovídá za jeho kroky vláda. Ta nemá volbu: buď splní povinnost zasáhnout, nebo selže a pak plně odpovídá za jeho excesy (slušně kavárensky řečeno). Kulantní Sobotkovo mudrování o tom, že „pan prezident“ to určitě tak nemyslel a že „je třeba koordinovat“, je nestatečné, ale hlavně irrelevantní. Je to te-lenovela. Mohla by kavárna uctivě požádat ty pány, aby se věnovali politice?

Je úplně lhostejné, proč prezident výslovně opouští ústavní bázi politiky. Podstatné je, že to dělá a že za jeho kroky odpovídá vláda. Jan Kalvoda, advokát a bývalý vicepremiér, LN 23.1.2015

Dokončení ze str. 4

POSLUŠNOST – PRVNÍ CTNOST (nejen jezuitská)

osobní lidská podřízenost cizí vůli (autoritě). Při bližším zkoumání této definice ovšem rychle zjistíme, že rozhodující přítom jsou okolnosti, za kterých se lidský jedinec cizí vůli podřizuje. Starověké společenské útvary byly pyramidální a svobodná rozhodnutí mohli činit (a i oni jen za určitých okolností činili) jen ti, kdo obsadili vrchol pyramidy. Lidé na její základně v našem slova smyslu svobodně o ničem nerozhodovali: byli vázání strukturálně, systémově třebaže i na základně nebyli všichni ve stejné situaci. Ve starém Izraeli např. prapoplatnými členy společenství byli jen izraelité, narození z židovské matky a hlásící se k Mojžíšovu Zákonu. Vedle nich tu existovali

zincinci a hlavně otroci, kteří neměli v podstatě žádná práva (ponechme stranou otázku, jak se tito lidé otroky stali). To ovšem neznamenalo, že by se s nimi zacházelo jako s hospodářským dobytčím; ale do společenského dění v Izraeli nemohli zasahovat.

Připomeňme, že i v antickém Řecku s jeho rodícím se demokratickým uspořádáním polis (obce) se demokracie týkala jen malé skupiny opravdových občanů a že podobně tomu bylo i v pozdějším římském imperiu. Apoštol Pavel byl hrdý na to, že byl římským občanem od narození, zatím co římský tribun Claudius Lysias, který jej vyslyšel, je získal „za velký peněžní obnos“ (Sk 22,28). Podle střízlivých odhadů bývali v řecké polis otroci daleko početnější než skuteční občané, na které se vztahovala práva, která lze považovat za demokratická.

Otrok ve všech případech samozřejmě *musel* poslouchat. Jeho poslušnost patřila k jeho společenskému postavení a dlouhý čas jako by nikomu nenapadlo (nebo aspoň nevadilo), že otrok nenese v podstatě ani žádnou odpovědnost za činnost, která mu byla uložena a kterou povinně musel vykonávat, i když mohl nahlédnout, že je nesmyslná. Takovému rozkazu se mohl vzepřít, jen když se mu podařilo vystoupit ze struktury otroctví. Mimochodem řečeno – tato situace je výchozím bodem evangelijní zvěsti o vykoupení člověka (propadlého hříchu), který se sám nedoveze ze svého otroctví vymanit.

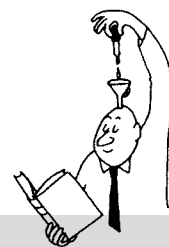
V dalším sice v pokřesťanstěné Evropě otroctví postupně vymizelo, ale nevymizelo pyramidální uspořádání společnosti i církve (!), přesto že křesťané jsou (nebo by aspoň měli být) navzájem bratry (Mt 23,8). Někdejší otroky nahradili ve společnosti nevolníci, kteří už sice měli jistý prostor pro samostatné myšlení a uspořádání vlastního života, ale o jejich nějaké rovnosti s nadřazenými nemohlo být řeči. Sám papež (Řehoř XVI.) píše ještě na počátku 19. století (viz motto v záhlaví!).

Takto by dnes už jistě žádný člen katolické hierarchie nemluvil, ale se stavem, který Řehoř nezastřené „definuje“, se dodnes v naší církvi leckde můžeme setkat! V současných snahách o opravdový dialog v církvi mezi jejími laiky a hierarchy jde tedy nevyhnutelně (!) o velmi zásadní korekturu, ne-li rovnou o likvidaci pyramidální struktury vztahů uvnitř naší církve. Předpokladem opravdového dialogu je totiž rovnost mezi těmi, kdo jej vedou, ve znamení úsloví „já pán - ty pán“, a dále upřímná snaha obou stran o nalezení nevyhnutelně kompromisní a nejspíše jen dílčí dohody v dané záležitosti. Jakmile ale tato oboustranná snaha neexistuje, např. proto, že

jedna ze stran zastává nedotknutelný, protože neomylný postoj, stává se dialog bezpředmětným. To si – budiž znovu zdůrazněno – uvědomují velmi jasně a rychle mocní političtí, hospodářští i církevní představitelé, a proto se opravdovému dialogu všemi silami vzpírají; jde jim o ně samotné a o jejich vliv (moc). Jakýmsi nevysvětlitelným zázrakem se nicméně před pár měsíci ocitnul rovnou na vrcholu této pyramidy František, který se projevuje jako opravdový zastánce takového dialogu. Uvidíme, jak se k tomu vyjádří členové letošní biskupské synody. Petr Kolář SJ, r. 2014

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 1.3.	2. postní
7.15 h. Letohrad	Gn 22,1-2.9a-18
8.45 h. Mistrovice	Ž 116 Ř 8,31b-34
10.15 h. Orlice	Mk 9,2-10
sobota 7.3. 18 h. Mistrovice	
neděle 8.3.	3. postní
7.15 h. Letohrad	Ex 20,1-17 Ž 19
8.45 h. Lukavice	1 Kor 1,22-25
10.15 h. Orlice	J 2,13-25
sobota 14.3. 18 h. Lukavice	
neděle 15.3.	4. postní
7.15 h. Letohrad	2 Kron 36,14-23
8.45 h. Mistrovice	Ž 137 Ef 2,4-10
10.15 h. Orlice	J 3,14-21
sobota 21.3.	
9.30-12 h. Orlovna - duchovní obnova	
18 h. Mistrovice	
neděle 22.3.	5. postní
diecézní sbírka Plošné pojištění	
7.15 h. Letohrad	Jer 31,31-34
8.45 h. Lukavice	Ž 51 Žid 5,7-9
10.15 h. Orlice	J 12,20-33
sobota 28.3. 18 h. Lukavice	
neděle 29.3.	Květná
7.15 h. Letohrad	Iz 50,4-7 Ž 22
8.45 h. Mistrovice	Flp 2,6-11
10.15 h. Orlice	Mk 14,1 - 15,47
15.00 h. Letohrad	- bohoslužba pokání
Zelený čtvrtek	18 h. Letohrad
Velký pátek	14 h. Letohrad - setkání s dětmi
	18 h. Letohrad
neděle 5.4.	ZMRTVÝCHVSTÁNÍ PÁNĚ
5.00 h. Orlice - čtení vigilie	
6.30 h. Orlice - mše	
pak společná snídaně v Orlovně	
10.15 h. Letohrad	
Pondělí velikonoční	
7.15 h. Letohrad	
8.45 h. Lukavice	
10.15 h. Mistrovice	

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, Miloslava Šejvlová, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741